

Nr 121.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1954/55 m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1954.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.;

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur;

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.;

dels bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet i övrigt hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Hj. R. Nilson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen begäres bemyndigande att under budgetåret 1954/55 reglera priserna på fisk ävensom importen och exporten av fisk enligt i huvudsak de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår.

De nu gällande förordningarna om viss reglering av handeln med fisk, m. m., angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur ävensom angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., vilkas giltighetstid utgår den 30 juni 1954, föreslås skola förlängas att gälla till den 1 juli 1955.

Förslag
till
Förordning
angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320)
om viss reglering av handeln med fisk, m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,¹ vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

¹ Senaste lydelse se 1953:373.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) an-
gående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) an-
gående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och
skaldjur m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON. NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen anmäler statsrådet Hjalmar Nilson *vissa frågor angående regleringen av priserna på fisk m. m.* samt anför därvid följande.

I. Inledning.

I förordningen den 30 maj 1952 (nr 320; ändrad genom förordningen 1953: 373) om viss reglering av handeln med fisk m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, är bestämmelser meddelade om handelsreglering — grundad på auktorisation av s. k. producentföreningar — och om prisregleringsavgift på fisk. Importen och exporten av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud samt förordningarna den 5 juni 1953 (nr 372 och 374) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur respektive utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Enligt sistnämnda förordningar, vilka likaså äger giltighet till och med den 30 juni 1954, fordras i princip tillstånd av statens jordbruksnämnd för import och export av fisk och fiskprodukter.

Genom beslut den 5 juni 1953 bemyndigade Kungl. Maj:t statens jordbruksnämnd att för tiden till och med den 30 juni 1954, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i propositionen nr 197 till 1953 års riksdag samt jordbruksutskottets utlåtande 1953: 35, anordna reglering av priserna på fisk samt av importen och exporten av fisk och skaldjur utav vissa slag ävensom förordna om upptagande av prisregleringsavgift å svenskfångad fisk och importfisk enligt 5 och 8 §§ nyssnämnda förordning 1952: 320. I samma beslut föreskrev Kungl. Maj:t att de lån å 500 000, 2 500 000 och 500 000 kronor, som Kungl. Maj:t genom särskilda beslut år 1946 beviljat de tre s. k. prisregleringsföreningarna, nämligen Ostkustfisk, centralförening u. p. a., Västkustfisk, förening u. p. a och Sydkustfisk, förening u. p. a., skulle

få innehas räntefritt jämväl för tiden den 1 juli 1953—den 30 juni 1954, såvitt gällde lånens halva belopp, samt att lånen till återstående del under samma tid skulle löpa med 3,5 procent ränta. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att kostnaderna för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter, i den mån de icke kunde täckas av inflytande kontrollavgifter, skulle till ett belopp av högst 75 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Slutligen be- myndigade Kungl. Maj:t jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1953/54 för den befattningshavare, som har till upp- gift att främja fiskexporten, disponera ett belopp av högst 100 000 kronor, varav 40 000 kronor från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från nyssnämnda clearingkassa.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 8 februari 1954, har *statens jordbruksnämnd* framlagt förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1954/55 m. m. Nämnden har anmält, att den i de frågor, som berörts i skrivelsen, dels haft överläggningar med nämndens råd i fiskregleringsfrågor, dels samrått med *fiskeristyrelsen med statens fiskeri- försök* och *statens priskontrollnämnd*. Fiskeristyrelsen har därvid förklarat sig i sak biträda jordbruksnämndens förslag. Priskontrollnämnden har i sär- skild skrivelse den 12 februari 1954 uttalat, att den — i avvaktan på re- sultatet av vissa utredningar på fiskets område — ansett sig kunna lämna utan erinran, att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk upp- rätthålles jämväl under nästa budgetår i huvudsaklig överensstämmelse med de av jordbruksnämnden angivna riktlinjerna.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att 1951 års fiskhandels- utredning inkommit med en i januari 1954 dagtecknad promemoria an- gående frågan om fortsatt giltighet av förordningen den 30 juni 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m. samt om auktorisations- systemet på ostkusten. Promemorian är för närvarande föremål för remiss- förfarande, vilket icke kommer att vara avslutat å sådan tid, att därå grun- dade förslag kan föreläggas innevarande års riksdag.

II. Reglering av priserna på fisk, m. m.

Nuvarande förhållanden.

Innebörden av prisregleringen. Prisregleringen innebär i huvudsak att jord- bruksnämnden, i samråd med statens priskontrollnämnd, för västkusten och sydkusten efter överläggning med fiskarorganisationerna därstädes fastställer minimipriser på de viktigaste fiskslagen. Beträffande ostkusten har föreningen Ostkustfisk medgivits rätt att utan nämndens hörande fast- ställa partinoteringar på färsk och frusen strömming. Regleringen förutsätter vidare att fisk, för vilken minimipriser eller garantipriser icke kan utfås, övertages såsom överskott och nyttiggöres av vederbörande prisreglerings- förening. Till denna verksamhet erhåller föreningarna av jordbruksnämnd-

den vissa statliga bidrag, beträffande strömming prisutjämningsmedel och i övrigt s. k. pristillägg. Bidragen utgår för närvarande i princip oberoende av sättet för fisköverskottets tillvaratagande, dock med vissa inskränkningar beträffande exporten. Ett bemyndigande för jordbruksnämnden att utvidga prisregleringen på strömming till foder- och konservströmming har under år 1953 tagits i anspråk endast såvitt gäller foderströmmingen. Förutsättningar har icke ansetts föreligga att genomföra en tidigare förordad prisreglering på torsk på ostkusten norr om Blekinge enligt det på väst- och sydkusten gällande systemet.

Kostnaderna för prisregleringen täckes i första hand av prisregleringsavgifterna. Dessa utgår för svenskfångad fisk med 5 procent av inköpssumman för fisk, som ilandföres på västkusten och sydkusten, samt med 4 öre per kilogram strömming. För importfisk, som i samband med införsel försäljes på kommunal fiskauktion, utgör avgiften 5 procent av inköpspriset. Avgiften för annan importfisk utgör för färsk och frusen saltvattensfisk 5 procent av värdet enligt tulltaxeförordningen, för islandssill 4,1 öre per kilogram av nettovikten samt för annan beredd importsill 3,6 procent av nyssnämnda värde. Avgiften på importfisk är så avvägd, att den i stort sett motsvarar den avgift, som utgår för svenskfångad fisk.

Prisregleringsföreningarnas behov av rörelsemedel täckes till stor del av de förut omfördälda statslånen. Föreningen Västkustfisk och föreningen Sydkustfisk åtnjuter enligt Kungl. Maj:ts beslut den 9 maj 1947 och den 9 juni 1950 därutöver rätt att i riksbanken mot sedvanlig ränta erhålla lån intill 2 500 000 respektive 2 000 000 kronor. Enligt beslut av 1953 års riksdag (Prop. 197; Rskr. 338) har nämnda lån å 2 500 000 kronor utökats till 3 000 000 kronor.

Fångst- och prisutvecklingen m. m. Jordbruksnämnden lämnar i sin skrivelse inledningsvis vissa uppgifter rörande fångst- och prisutvecklingen inom fisket, exporten av fisk och fiskprodukter, fiskkonsumtionen inom landet, prisutvecklingen för fiskets förnödenheter, lönsamheten inom fisket samt det ekonomiska resultatet av statens hittillsvarande verksamhet i fråga om prisregleringen av fisk.

Vad angår *fångstutvecklingen* framgår av nämndens uppgifter, att det svenska havsfiskets avkastning under åren 1951 och 1952 uppgick till cirka 183 respektive 204 miljoner kilogram med ett värde av omkring 109 respektive 122 miljoner kronor. Fångsten under år 1953 beräknas komma att uppgå till cirka 200 miljoner kilogram med ett värde av i runt tal 126 miljoner kronor. I fråga om fisket efter viktigare prisreglerade fiskslag meddelar nämnden, att vintersill- och garnmakrillfisket på västkusten år 1953 varit av väsentligt mindre omfattning än under år 1952, medan fladensillfisket varit av ungefärligen samma storleksordning som år 1952. På sydkusten har år 1953 produktionen av sill ökat med drygt 50 procent, medan torskfisket gått tillbaka. På ostkusten har strömmingsfisket under våren och försommaren 1953 totalt sett givit ett bättre fångstresultat än år 1952. Ökning-

en av fångsterna hänför sig till södra och mellersta Sverige, medan för Norrland redovisas en fortlöpande försämring av fisket efter strömming.

Till belysande av *fiskprisernas utveckling* har nämnden upprättat en tablå över de genomsnittliga fiskarepriserna samt minimipriserna på fisk under tiden juli 1949—september 1953. Priserna i denna tablå, vilken såsom *bilaga 1* torde få bifogas detta protokoll, avser västkustfisk av olika slag, torsk och sill vid sydkusten ävensom partipriserna på strömming i Stockholm, allt kvartalsvis.

Beträffande den prisutveckling, som framgår av tablå, anför nämnden, att för västkustens vidkommande skett en fortsatt, i vissa fall rätt betydande höjning av det genomsnittliga fiskarepriset för all fisk. Priset på sill har legat obetydligt under prisnivån 1952, medan för torsk och makrill redovisas en prishöjning. På sydkusten har priserna på sill och torsk under 1953 något avvikit från priserna under motsvarande kvartal år 1952. Partinoteringarna på strömming har i allmänhet under år 1953 legat under de noteringar, som gällt år 1952. Minimipriserna har under det gångna året — fränsett sedvanliga säsongmässiga variationer beträffande västkustsillen — ej undergått några förändringar.

Nämnden upplyser vidare, att fångstbegränsningar i likhet med vad som varit fallet under år 1952 upprätthållits under år 1953 i fråga om västkustsill och makrill samt tidvis även beträffande strömming. Även i fråga om sill på sydkusten har tidvis upprätthållits en viss fångstbegränsning.

Vidare anför nämnden, att *exporten av fisk och fiskprodukter* — inklusive den utrikes ilandföringen till och med november månad — under år 1953 beräknas ha uppgått till 81,2 miljoner kilogram till ett värde av 48,7 miljoner kronor, medan motsvarande tal för år 1952 utgjorde 86,2 miljoner kilogram och 54,6 miljoner kronor. Härvid påpekar nämnden, att ilandföringen av fisk i utlandet under år 1953 ökat med cirka 3 miljoner kilogram. Importen av fisk och fiskprodukter uppgick för år 1953 till 38,2 miljoner kilogram och 58,7 miljoner kronor mot 36,4 miljoner kilogram och 53,9 miljoner kronor för år 1952. Värdemässigt hänför sig ökningen i huvudsak till fiskfiléer, lax, saltade torskfiskar, sockersaltad sill samt vissa konserver av fisk och skaldjur. Beträffande exporten ävensom importen av fisk och fiskprodukter hänvisar nämnden i övrigt till en inom nämnden upprättad sammanställning, vilken som *bilaga 2* torde få fogas till detta protokoll.

I fråga om *konsumtionen inom landet av fisk och fiskprodukter* anför nämnden, att denna, efter avdrag för svinn, år 1951 uppgick till totalt 102 miljoner kilogram, medan för år 1952 preliminärt redovisas 104 miljoner kilogram. För år 1953 räknar nämnden uppskattningsvis med en konsumtion av 108,5 miljoner kilogram. Konsumtionsvärdet år 1953 beräknas preliminärt överstiga 1952 års tal med omkring 9 procent för fisk och fiskprodukter av alla slag samt med cirka 8 procent för färsk fisk.

Beträffande *prisutvecklingen för fiskets förnödenheter* framhåller nämnden, att under det senaste året skedde endast obetydliga förändringar. Sålunda steg priset på 45-kilos fisklådor från 2 kronor 40 öre till 2 kronor

50 öre. Genomsnittligt var emellertid lādpriset lägre år 1953 än år 1952. Motorbrännoljan betingade (i O-zon) ett pris av 22 öre för liter mot 23 öre vid samma tidpunkt år 1952. De genomsnittliga priserna på fiskredskap var år 1953 ungefär desamma som år 1952.

Nämnden påpekar vidare, att *lönsamheten inom fisket* även under år 1953 varit föremål för undersökningar med ledning av material från självdeklarationer. Undersökningarna ger vid handen, att nettointäkterna av fisket år 1951, jämfört med år 1950, genomsnittligt ökat på samtliga kuststräckor. Vidare har Svenska västkustfiskarnas centralförbund företagit särskilda undersökningar av fladen- och makrillfiskets lönsamhet år 1952 jämfört med år 1951. Av dessa synes framgå, att lönsamheten av makrillfisket år 1952 varit något bättre än år 1951, medan lönsamheten av fladen-sillfisket varit i stort sett oförändrad.

Vad slutligen angår *det ekonomiska resultatet av statens hittillsvarande verksamhet i fråga om prisregleringen av fisk* åberopar nämnden en inom denna upprättad tablå, vilken som *bilaga 3* torde få bifogas statsrådsprotokollet. Tablån utvisar, bland annat, att å prisregleringsverksamheten per den 1 januari 1954 föreligger en behållning av nära 6 miljoner kronor, medan behållningen ett år tidigare utgjorde ej fullt 4 miljoner kronor. Under år 1953 har i regleringsavgifter inlutit omkring 4,7 miljoner kronor, varav drygt 1,35 miljoner kronor utgöres av importregleringsavgifter. Av tablån framgår vidare, att för väst- och sydkustens prisregleringsområden summan av de inom respektive områden efter systemets införande inlutna regleringsavgifterna överstiger utgifterna vid årsskiftet i form av pristillägg m. m. med omkring 700 000 respektive 820 000 kronor, medan för strömmingsregleringen på ostkusten underskottet från årsskiftet 1952/1953 ökat med omkring 265 000 kronor och nu utgör nära 1 400 000 kronor.

De tre prisregleringsföreningarnas egen ekonomiska ställning betecknas av nämnden såsom tillfredsställande. Föreningen Västkustfisk hade år 1953 enligt preliminära siffror övertagit omkring 33,5 miljoner kilogram fisk för cirka 11,5 miljoner kronor, medan föreningen Sydkustfisk övertagit 5,8 miljoner kilogram fisk för 1,7 miljoner kronor. Motsvarande siffror för år 1952 var 43,2 miljoner kilogram och 15,1 miljoner kronor respektive 7 miljoner kilogram och 2,3 miljoner kronor. Föreningen Ostkustfisk har under 1952 prisreglerat ett överskott av cirka 3,4 miljoner kilogram strömming. För år 1953 kan motsvarande kvantitet beräknas uppgå till omkring 4,5 miljoner kilogram.

Frågan om fortsatt prisreglering m. m.

Jordbruksnämndens överläggningar med berörda parter. I sin skrivelse meddelar nämnden, att den vid överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer samt sammanslutningar av fiskhandlare och saltsillhandlare m. fl. berett dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan om en fortsatt prisreglering på fisk efter utgången av budgetåret

1953/1954. Överläggningar i ämnet har därjämte ägt rum med nämndens råd i fiskregleringsfrågor.

Beträffande vad som förekommit vid dessa överläggningar anför nämnden inledningsvis, att det från fiskarorganisationernas sida framhållits, att behov föreligger av en fortsatt prisreglering på fisk. Denna reglering innebär bland annat, att nämnden, om förutsättningar därför föreligger, äger rätt att dels utvidga prisregleringen att omfatta foder- och konserverströmning samt på sydkusten ilandförd makrill, horngädda och skrubba, dels ock genomföra prisreglering på torsk för ostkusten norr om Blekinge enligt det för väst- och sydkusten gällande systemet. Från västkustfiskarhåll har härvid uttalats önskemål om att möjligheter skall finnas att prisreglera även andra än de för närvarande prisreglerade fiskslagen. Vidare har prisregleringsföreningarna anhållit, att de även under nästa budgetår skall få åt-njuta räntefrihet för halva beloppet av de till dem utlämnade statslånen. I anslutning härtill har föreningen Västkustfisk upprepat en föregående år gjord hemställan om ytterligare rörelsemedel till sin verksamhet. I motsats till föregående år, då en höjning av statslånet begärdes, har föreningen nu hemställt, att den föreningen tillerkända riksbankskrediten måtte höjas med 3 miljoner kronor till ett belopp av 5,5 miljoner kronor. Såsom motive-ring härför har anförts, bland annat, att den omläggning av prisregleringen på islandssill, som under nästa budgetår sannolikt kommer att genomföras medför ett ökat behov av likvida medel. I samband härmed har föreningen framhållit, att föreningen icke kunnat utnyttja den kredit, som beretts föreningen genom den föregående år beslutade höjningen av riksbankskrediten med 0,5 miljoner kronor, då genom riksgäldskontoret icke ställts någon garanti för den ökade krediten. Föreningen har vidare hemställt, att krediten av praktiska skäl måtte överflyttas från riksbanken till Aktiebolaget Sveriges kreditbank. Vad angår regleringen av handeln med fisk samt av importen och exporten av fisk har föreningarna Västkustfisk och Sydkustfisk förordat en förlängning på minst två år av gällande förordningar i ämnet. Föreningen Ostkustfisk har anhållit, att förordningen om viss reglering av handeln med fisk måtte erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955 i avvaktan på de förslag, som 1951 års fiskhandelsutredning kan komma att framlägga.

Nämnden meddelar även, att färskfiskhandelns representanter i stort sett, liksom tidigare, vitsordat lämpligheten av det nuvarande prisregleringssystemet. Från saltsillhandlarnas sida har — bortsett från vissa förslag rörande tillämpningen av importregleringen på saltsill — icke anförts några särskilda synpunkter i fråga om gällande regleringar.

Jordbruksnämndens förslag. För egen del anför nämnden i sin skrivelse, att den funnit övervägande skäl tala för att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1954/55. Sälunda har, även om produktions- och avsättningsförhållandena under det gångna året varit relativt gynnsamma, behov dock förelegat att med

bidrag av regleringsmedel stödjade priserna på överskottsfisken, då inkomstnivån för i vart fall viss del av yrkesutövarna eljest skulle ha blivit alltför låg. Nämnden framhåller, att upprätthållandet av garantipriser på överskottsfisken också medverkar till en utjämning av de förluster, som i överskottssituationer kan drabba enskilda fiskare. En avveckling av minimipris-systemet skulle vidare med all sannolikhet få till följd en ur fiskarnas synpunkt ej skälig sänkning av genomsnittspriserna på fisk.

Erfarenheterna under år 1953 har enligt nämnden visat, att det inom landet finns en betydande marknad för fiskfiléer, varvid särskilt en påtaglig ökning kunnat konstateras i efterfrågan på frysta fiskfiléer. Ett uttryck här för är den under det gångna året stegrade importen av sådana filéer. Nämnden anför härom i övrigt följande.

Under år 1953 har ökad uppmärksamhet ägnats de problem, som sammanhänger med tillhandahållandet av fryst fisk, särskilt i fileterat skick. I syfte att minska överskotten av s. k. massfisk har prisregleringsföreningarna sålunda under året lämnat ekonomiska bidrag till forskningsverksamhet för undersökning av möjligheterna för djupfrysning och lagring av fisk med hög fetthalt, företrädesvis sill, strömming och makrill. Vidare har föreningen Sydkustfisk även under 1953 främjat en beredning av djupfrysta torskfiléer genom att till partihandeln utbetala bidrag till kostnaderna för fryshuslagring av dylika filéer, avsedda för avsättning inom landet. Bidragen har nära nog i sin helhet bekostats av prisregleringsmedel. Nämnden har beslutat att även innevarande år med bidrag av prisregleringsmedel stödja en fortsatt fryshuslagring av torskfilé på sydkusten. På syd- och ostkusten har vidare ett antal företag anskaffat eller beställt maskiner för filetering av sill och strömming. Djupfrysta sådana filéer har i begränsad omfattning även börjat marknadsföras. Slutligen har överläggningar inför nämnden hållits med representanter för fiskarorganisationerna och för handeln, varvid diskuterats frågor sammanhängande med produktionen och försäljningen av frysta fiskfiléer ävensom möjligheterna att i ökad utsträckning tillgodose föreliggande behov med beredning inom landet av frysta filéer.

Delade meningar torde icke råda om att ett ökat tillhandahållande av frysta fiskfiléer skulle medföra en utvidgning av fiskmarknaderna inom landet, vilket icke minst ur fiskets avsättningssynpunkt är av särskild betydelse. Genom ett dylikt tillhandahållande kan nämligen allmänheten tillförsäkras en mera regelbunden tillgång på fisk, varjämte den djupfrysta varan kan utbjudas till försäljning icke blott från traditionella fiskaffärer utan även från andra livsmedelsbutiker, som är utrustade med frysboxar och som mera regelbundet besöks av allmänheten. Härtill kommer, att genom möjlighet till djupfrysning av fiskvaror förutsättningar skapas för en utvidgning av försäljningen till sådana områden inom landet, där tillförseln av färsk fisk varit obetydlig och den saluförda fisken ej sällan av mindre god kvalitet.

En förutsättning för att på längre sikt en ökad konsumtion av frysta filéer skall kunna erhållas är, bland annat, att garantier skapas för att den frysta varan får en jämn och hög kvalitet. Genomförandet av obligatorisk kvalitetskontroll på frysta fiskfiléer för den inhemska marknaden kan härvidlag sedermera visa sig erforderligt med hänsyn till att avsättningen kan komma att äventyras, därest olämplig råvara kommer till användning eller beredningen, distributionen eller försäljningen av den frysta varan ej sker på tillfredsställande sätt.

Den antydda marknadsutvecklingen beträffande frysta fiskfiléer har skapat särskilda problem i fråga om importregleringen av dessa varor. Stora svårigheter har sålunda redan uppkommit att på ett nöjaktigt sätt kvantitativt importreglera ifrågavarande fisk. Enligt nämndens mening torde därför kvantitativ importreglering av frysta fiskfiléer icke i längden böra bibehållas utan ett system med införselavgift i stället prövas. Då detta system avses skola tillämpas försöksvis, torde dock licenstvänget tills vidare böra upprätthållas. Härigenom möjliggöres för nämnden att, därest särskilda olägenheter skulle uppstå vid tillämpningen av systemet med införselavgift, återgå till kvantitativ importreglering. Av praktiska skäl synes systemet med införselavgift böra avse samtliga fiskfiléer, även färska sådana. Avsikten härmed skulle vara att tillförsäkra fisket ett visst skydd av prisnivån på den inhemska fisken samtidigt som marknadsutvecklingen beträffande djupfrost fisk icke skulle löpa risken att hämmas eller snedvridas. En sådan åtgärd borde jämväl ge erforderliga impulser och utgöra en stimulans för inhemsk beredning av fiskfiléer. Nämnden har velat anmäla nu ifrågavarande förhållanden och avser att sedermera, efter överläggningar med berörda intressenter, inkomma till Kungl. Maj:t med särskild framställning i ämnet. Vid fastställandet av införselavgifter förutsättes givetvis, att samråd äger rum med vederbörande representanter för fiskareorganisationerna och för handeln.

Med hänsyn till prisregleringsverksamhetens omfattning tillstyrker jordbruksnämnden, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår få disponera hela det dem tillerkända statliga lånekapitalet, däribland den föreningen Väst kustfisk och föreningen Syd kustfisk beviljade riksbankskrediten. Nämnden anser, att plan för de egentliga lånens amortering bör fastställas först längre fram, sedan föreningarna själva hunnit samla erforderligt kapital för rörelsens bedrivande.

Vad angår föreningen Väst kustfisks hemställan om ytterligare rörelsemedel tillstyrker nämnden, i likhet med föregående år, att föreningens riksbankskredit ökas med 3 miljoner kronor till ett belopp av 5,5 miljoner kronor samt att genom riksgäldskontoret garanti ställes för den utökade krediten. Nämnden framhåller därvid, att föreningen på grund av utestående exportfordringar nödgats upplåna betydande belopp. Härtill kommer, att under de senaste åren en successiv ökning skett av föreningens omsättning. Nämnden understryker särskilt behovet för föreningen av ytterligare rörelsekapital, därest prisreglering även under nästa budgetår genomföres på islandssill. Även föreningens anhållan om ett överflyttande av krediten på Aktiebolaget Sveriges kreditbank anser sig nämnden böra tillstyrka.

I fråga om den av regleringsföreningarna begärda räntefriheten för statslånen erinrar nämnden om att föredragande statsrådet i propositionen 1953: 197 ansett sig böra förorda, att föreningarna, i avvaktan på resultatet av en utredning rörande riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område, för innevarande budgetår skulle bibehållas vid förmånen att vara befriade från att betala ränta på lånens halva belopp. Med hänsyn härtill anser nämnden skäl föreligga för att föreningarna skall komma i åtnjutande av samma förmån även under nästa budgetår.

Vad beträffar det från västkustfiskarehåll framförda önskemålet om en

utvidgning av prisregleringen till att omfatta ytterligare fiskslag, framhåller nämnden, att enligt gällande direktiv prisreglering må anordnas på de viktigaste fiskslagen. Då sålunda redan enligt nuvarande direktiv möjlighet finns att prisreglera de fiskslag, som är av betydelse, synes enligt nämnden någon ändring icke böra vidtagas i direktiven.

I fråga om prisregleringen på strömming erinrar nämnden om att denna reglering — efter överenskommelse med ostkustfiskets organisationer — är så utformad, att nämnden för övervägande delen av den strömming, som ej kan avsättas på färskmarknaden inom landet (saltströmming, färsk strömming, som säljes på export, och — under vissa förutsättningar — strömming, som användes för djurföda; under 1953 även strömming, som försålts till fodermedel) utbetalar vissa statliga medel, s. k. prisutjämningsbidrag. Under vart och ett av åren 1952 och 1953 har sålunda till föreningen Ostkustfisk utbetalats ett engångsbelopp av 800 000 kronor att av föreningen användas för nämnda prisreglering. Utanför denna faller den övervägande delen av produktionen, nämligen den strömming, som avsättes på färskmarknaden inom landet, motsvarande cirka 75 procent av produktionen. Härvidlag gäller, att föreningen Ostkustfisk medgivits rätt att tills vidare från och med den 1 juli 1950, utan jordbruksnämndens hörande, fastställa partinoteringarna på färsk och frusen strömming. Vidare äger de auktoriserade producentföreningarna rätt att, envar inom sitt område, bestämna en högre partinotering än den av föreningen fastställda. Myndigheternas inverkan på förstahandspriset på strömming är sålunda begränsad till att genom bidrag av prisutjämningsmedel möjliggöra att ett skäligt pris betalas för den mindre del av produktionen, som blir föremål för prisreglering.

Nämnden framhåller, att den genom relativt generösa utbetalningar av prisutjämningsmedel för överskottsströmming sökt bidraga till ett förbättrat inkomstläge för strömmingsfiskarna. Sålunda har för prisregleringen på strömming — bortsett från de fonder på tillhoppa 543 168 kronor, som vid prisregleringssystemets införande ställdes till ostkustens förfogande — ur prisregleringskassan för fisk redan utdelats inemot 1 400 000 kronor utöver inlutna strömmingsavgifter för prisutjämning av överskottsströmming.

I detta sammanhang upplyser nämnden, att en av nämnden verkställd undersökning visar, att det ekonomiska utbytet vid försäljningen av strömmingsöverskottet varit mycket otillfredsställande. På grund härav avser nämnden att snarast företaga en närmare utredning angående anledningen härtill ävensom beträffande de möjligheter, som kan föreligga att mera ekonomiskt än hitintills skett nyttiggöra strömmingsöverskotten och därmed tillförsäkra de enskilda fiskarna ett bättre utbyte av fisket. Enligt nämnden bör även övervägas, om icke inom prisregleringens ram en sådan ändring bör ske av grunderna för utbetalande av prisutjämningsbidrag, som kan anses påkallad av de framkomna förhållandena.

Beträffande medelsbehovet för att upprätthålla prisregleringen under tiden till den 1 juli 1955 förutsätter nämnden, att detta i stort sett skall

kunna täckas av de prisregleringsavgifter, som under samma tid beräknas inflyta. Enligt nämndens mening erfordras sålunda allttjämt bemyndigande att upptaga regleringsavgifter efter i huvudsak samma grunder som för närvarande. Den behållning å inemot 6 miljoner kronor, som vid årsskiftet förelåg på prisregleringsverksamheten, torde enligt nämnden få anses utgöra en nödvändig säkerhet för att bestrida de utgifter av kanske ännu större storleksordning, som kan bli erforderliga i händelse av tillstötande svårigheter i fråga om avsättningen av fisk, eller för att täcka förluster på kreditförsäljningar. Behållningen torde under särskilda förhållanden även kunna användas för att lämna regleringsföreningarna lån för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export.

Förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m., vars giltighetstid såsom tidigare nämnts utgår den 30 juni 1954, föreslås av nämnden skola erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1955 för den händelse 1951 års fiskhandelsutrednings delbetänkande rörande auktorisationsfrågan icke hinner bli föremål för slutlig behandling före utgången av innevarande budgetår.

I fråga om fladensillfisket uttalar nämnden, att enligt dess uppfattning vissa på kortare sikt verkande statliga åtgärder allttjämt torde vara erforderliga i syfte att trygga avsättningen av sådan sill. Sålunda bör enligt nämnden, såvida ett ändrat läge icke uppkommer, förbud mot försäljning av islandssill upprätthållas i ungefär samma utsträckning som för närvarande. För annan beredd sill än islandssill synes vidare importlicens böra vägras under tiden för nämnda försäljningsförbud. Nämnden framhåller i detta sammanhang, att inköpen av fladensill för saltning inom landet under det gångna året, jämfört med år 1952, nedgått med omkring 20 procent. För att på längre sikt söka bibringa fladensillen en i förhållande till andra sillsorter ökad konkurrenskraft anser nämnden det vara av betydelse att så långt möjligt vidtaga åtgärder i kvalitetsfrämjande och kostnadsbesparande syfte. Nämnden upplyser, att den i sådant syfte haft överläggningar med fiskets organisationer på västkusten.

Stödet för avsättningen av fladensill bör emellertid enligt nämnden icke få medföra hinder för en ytterligare utveckling av svenskt islandsfiske. Detta fiske har under år 1953 starkt ökat. Nämnden upplyser, att fångstvärdet under åren 1952 och 1953 utgjort omkring 4 respektive 5 miljoner kronor. Vidare meddelar nämnden, att inom densamma för närvarande pågår en utredning avseende islandsfiskets lönsamhet under år 1953.

III. Utrikeshandeln med fisk.

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen utgår giltighetstiden för förordningarna angående reglering av införseln och utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur den 30 juni 1954. Jordbruksnämnden föreslår, att dessa båda förordningar skall förlängas att gälla ytterligare ett år. Nämnden anser

att så bör ske i avvaktan på resultatet av utredningen rörande riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område.

Vad angår den fortsatta tillämpningen av *importregleringen* på fisk förutsätter nämnden, att regleringen anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som för närvarande tillämpas. Nämnden finner det dock önskvärt, att Kungl. Maj:t meddelar närmare direktiv rörande ifrågavarande tillämpning.

Nämnden erinrar i detta sammanhang om att i propositionen 1953: 197 förutsatts, att intill dess översyn ägt rum av riktlinjerna för prisregleringen, möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Nämnden utgår ifrån att detta uttalande icke lägger hinder i vägen för att, innan nämnda utredning slutförts, beslut skall kunna meddelas om uttagande av importavgifter, därest behov därav ådagalägges genom undersökning i annan ordning och Kungl. Maj:t efter förslag av nämnden finner anledning att förordna om uttagande av sådana avgifter. Nämnden anmäler i detta sammanhang, att den ämnar företaga särskilda undersökningar i syfte att utröna möjligheterna att för vissa fiskslag eller fiskvaror tillämpa en importreglering, baserad på införselavgifter i stället för kvantitativa begränsningar. Undersökningarna torde enligt nämnden i första hand böra avse en avgiftsbeläggning av fiskfiléer och vidare även uttagande av införselavgifter på islandssill.

I anslutning till jordbruksnämndens uttalande rörande en på införselavgifter i stället för kvantitativa begränsningar grundad importreglering understryker *priskontrollnämnden* i sin förenämnda skrivelse den 12 februari 1954, att starka principiella skäl talar mot införandet av införselavgifter i allmänhet. Priskontrollnämnden framhåller, att under vissa förhållanden införandet av dylika avgifter dock kan vara att föredraga framför nuvarande kvantitativa och geografiska begränsningar av importen. Enligt priskontrollnämndens mening är det framför allt på grund av svårigheten att förse landsbygdens hushåll med färsk fisk angeläget att underlätta landets försörjning med exempelvis frusna fiskfiléer. Därest man för att lösa detta problem beslutar sig för att reglera fiskimporten på detta område genom införselavgifter, bör enligt priskontrollnämnden avgifterna icke sättas så högt eller i övrigt tillämpas på sådant sätt, att importen i mera avsevärd grad försvåras. En lämplig avvägning av införselavgifternas storlek synes vara, att dessa icke sättas högre än att importpriset med tillägg av regleringsavgiften och införselavgiften i huvudsak överensstämmer med priset på motsvarande färdigprodukt av svenskfångad sill och fisk, då detta pris är baserat på respektive minimipriser. Priskontrollnämnden förutsätter därvid, att kvantitativa begränsningar och införselavgifter icke vid något tillfälle kommer till användning samtidigt.

För *export* av fisk och fiskprodukter fordras, såsom redan nämnts, i princip licens av jordbruksnämnden. Dessa produkter är emellertid alltsedan den 1 december 1950 upptagna bland de varuslag, som är föremål för s. k. villkorlig exportfrilistning. Detta innebär, att de under vissa förutsättningar

tills vidare får exporteras utan särskild licens till länder och valutaområden inom det s. k. OEEC-blocket och dessutom till samtliga länder i Nord-, Mellan- och Sydamerika med undantag av Argentina. Bland de förutsättningar, som nämnden uppställt för frilistningen, märkes dels att denna får utnyttjas endast av affärsföretag, som är infört i svenskt firma-, förenings- eller aktiebolagsregister, dels att fisk, som exporteras, skall vara inköpt enligt gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk och om prisreglering beträffande fisk, dels ock att företag, som önskar utnyttja frilistningen, låter hos nämnden registrera en förbindelse om iakttagande av de för licensfriheten uppställda villkoren.

Nämnden anför i sin skrivelse, att nämnden i sådana frågor, som är av intresse för hela den svenska fiskerinäringen eller eljest av mera allmän betydelse, inhämtar utlåtande från det s. k. *fiskexportrådet*. Härom anför nämnden följande.

Fiskexportrådet består av representanter för de olika fiskexportintressena — fiskarna, färskfiskhandlarna, salteriföretagen och konservindustrin — på västkusten (Göteborgs och Bohus län samt Halland), sydkusten (Skåne och Blekinge) samt ostkusten (de östra kustlandskapen i övrigt).

Rådet kallas av nämnden till sammanträde, bland annat, för att utröna olika exportönskemål inför förestående handelsavtalsförhandlingar, diskutera fördelning mellan olika kustområden av redan erhållna exportkontingenter i handelsöverenskommelser mellan Sverige och länder, där importen av fisk och fiskprodukter är centraliserad, samt rådgöra om olika möjligheter att främja och stödja fiskexporten i allmänhet. Behov har förelegat av regelbundet återkommande sammanträden för behandling av uppkommande spörsmål.

Vad beträffar *exporten till främmande länder med centraliserad import* har denna koncentrerats till vissa organ, som under särskilda förutsättningar tillerkänts ensamrätt till exportlicenserna på ifrågavarande länder. Beträffande dessa organs sammansättning och de förutsättningar, som gäller för att exportlicenserna skall förbehållas dem, anför nämnden följande.

För fisk från västkusten med undantag av skarpsill och de fiskslag i övrigt, som nämnden kan komma att bestämma, utställes exportlicenser för närvarande endast på föreningen Västkustfisk. Såsom villkor för att föreningen ensam skall erhålla licenserna gäller, att föreningen skall, på sätt nämnden godkänner, bereda den enskilda exporthandeln (färskfiskhandeln och salteriföretagen) tillfälle att delta vid förhandlingar om avslut med den utländske köparen och i leveranserna på träffat avslut. När det gäller export av salt sill äger samverkan mellan fiskare och exporthandel rum inom ett särskilt organ, kallat exportutskottet för svensk saltsill. I detta fall utställes exportlicens på föreningen Västkustfisk för exportutskottets räkning. Frågan om en fastare organisationsform för samarbetet mellan de olika exportintressena synes efter de överläggningar, som ägt rum med berörda parter, för närvarande icke vara aktuell.

För fisk från sydkusten med undantag för fiskslag, som nämnden kan komma att bestämma, beviljas under vissa förutsättningar exportlicenser tills vidare uteslutande den av fiskare och handel för den ifrågavarande exporten med nämndens godkännande bildade föreningen Sydsvensk exportfisk, förening u. p. a. Som förutsättning för att föreningen skall åtnjuta

ensamrätt till licenser har, bland annat, föreskrivits att föreningen och dess verksamhet skall vara underkastad nämndens överinseende och att dess styrelse skall ha en opartisk ordförande, utsedd av nämnden. Vidare skall föreningens verksamhet bedrivas efter vissa av nämnden godkända riktlinjer. Föreningen skall vara skyldig att ställa sig till efterrättelse de beslut rörande medlemskap, styrelsens sammansättning, kvoteringar, stadgar, vinstutdelning och dylikt, som kan komma att meddelas av nämnden.

Allmänt har stadgats skyldighet för exportorganen att tillse, att allas berättigade intressen av att deltaga i exporten blir tillgodosedda och att exporten, om det befinner sig nödvändigt, fördelas mellan exportörerna enligt grunder som fastställs av nämnden. Vidare har förutskickats, att företagen, om nämnden så finner angeläget, skall (exempelvis genom att utlysa särskilda exportauktioner) öppna möjligheter för exportörerna att inbördes tävla om exportleveranserna.

I detta sammanhang framhåller nämnden, att behovet av ett organ motsvarande fiskeexportrådet och av en centralisering utav fiskeexporten till särskilda organ, såvitt gäller länder med centraliserad import, har bestyrkts vid upprepade tillfällen även under det gångna året. Enligt nämndens mening är det, om exportmöjligheterna skall kunna tillvaratagas rationellt, oundgängligen erforderligt att exporten även i fortsättningen skall kunna regleras i den omfattning som nu sker.

Nämnden erinrar härefter om att Kungl. Maj:t den 23 oktober 1952 meddelat föreskrifter om tillsättande av en *fiskeexportrepresentant* med uppgift att verka för fiskeexport. Denne avlönas med anlitan av clearingkassan för fisk och reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Nämnden framhåller vidare, att den i tidigare sammanhang — senast i sin skrivelse den 25 augusti 1953 rörande anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 — anhållit, att ett särskilt anslag skulle uppföras till bestridande av kostnaderna för fiskeexportrepresentanten. Som skäl härför åberopade nämnden, att verksamheten i fråga kunde beräknas bli av bestående art samt att de medel, som inestod på sagda clearingkassa och reservationsanslag, kunde behöva disponeras för andra ändamål. Då numera tillgångarna i clearingkassan och under anslaget ytterligare minskat, anser nämnden att större skäl än tidigare talar för att ett särskilt anslag anvisas för ändamålet. Under hänvisning härtill hemställer nämnden nu att ett särskilt anslag av 90 000 kronor skall för ifrågavarande ändamål uppföras å riksstaten för nästa budgetår. Till stöd för sin framställning anför nämnden följande.

De skäl, som talat för inrättandet av ifrågavarande befattning, torde göra sig gällande även under nästa budgetår med hänsyn till de svårigheter, som alltjämt föreligger beträffande exporten av fisk. Vid de överläggningar, som nyligen hållits inom fiskeexportrådet, har också understrukits värdet av att befattningen även i fortsättningen bibehålls. I samband därmed har inom exportrådet framhållits angelägenheten av att kostnaderna för befattningen bestrides genom ett särskilt anslag på riksstaten. För egen del tillstyrker nämnden att så sker. Med ledning av de kostnader, som varit förenade med befattningen under den första 12-månadersperioden efter dess till-

komst, har nämnden beräknat medelsbehovet för denna under nästa budgetår till 65 000 kronor, därest Stockholm bibehålles som stationeringsort för befattningshavaren. Därest befattningshavaren stationeras utomlands — varvid närmast Schweiz eller Västtyskland torde komma i fråga — uppskattar nämnden medelsbehovet till 90 000 kronor. Nämnden, som avser att sedermera i annan ordning närmare redovisa nämndens och fiskerinäringens synpunkter i fråga om fiskeexportrepresentantens stationeringsort, vill redan nu upplysa, att fiskeexportrådet uttalat sig för en stationering utomlands och föreslår, att anslag å sist nämnda belopp tills vidare beräknas till kostnaderna för representanten under nästa budgetår. Skulle kostnaderna anses icke böra täckas genom ett särskilt anslag, hemställer nämnden, att de skall utgå i första hand från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., eventuellt till någon del även ur clearingkassan för fisk.

Nämnden framlägger härefter förslag i fråga om bestridande av kostnaderna för *kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter*. Inledningsvis erinrar nämnden om att Kungl. Maj:t den 5 juni 1953 föreskrivit, att ifrågavarande kostnader under innevarande budgetår, i den mån de icke kan täckas genom inflytande kontrollavgifter, skall till ett belopp av högst 75 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Vidare anför nämnden.

Kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter är dels obligatorisk och dels frivillig. Den obligatoriska kontrollen omfattar för export avsedd saltad och torkad fisk, fiskkonserver samt fiskfiléer ävensom för försäljning på hemmamarknaden avsedd salt strömming. Den av jordbruksnämnden inrättade frivilliga kontrollen omfattar på sydkusten ilandförd färsk torsk och sill, som blir föremål för export, ävensom på sydkusten framställda fiskfiléer, avsedda för försäljning inom landet. Sistnämnda kontroll inbegriper vidare på västkusten saltad fladensill och höstsill, som försäljes på den inhemska marknaden.

De åtgärder, som nämnden tidigare år vidtagit för att anpassa avgifterna för kvalitetskontrollen efter behovet av medel för kontrollens upprätthållande, har icke varit tillräckliga för att göra kontrollen självförsörjande. Överläggningar har därför även under 1953 ägt rum med representanter för konservindustrin i syfte att genom höjning av avgiften för konservkontrollen minska det regelbundet uppkommande underskottet för kvalitetskontrollen. Nämnden har ännu icke tagit ställning till frågan om höjning av berörda avgift. För budgetåret 1952/53 har inkomsterna i form av löpande kontrollavgifter understigit utgifterna för kvalitetskontrollen med inemot 40 000 kronor, varav 25 000 kronor hänför sig till konservkontrollen. Det totala underskottet för budgetåren 1950/51 och 1951/52 har uppgått till 41 000 respektive 47 000 kronor. För innevarande budgetår saknas möjlighet att nu beräkna det tillskott, som — utöver kontrollavgifterna — erfordras för kontrollens fullgörande. Storleken av detta tillskott är nämligen beroende av, bland annat, exportens omfattning och sammansättning. Ovissheten angående ifrågavarande förhållanden gör det ej heller möjligt att beräkna storleken av det tillskott, som erfordras för nästa budgetår. Nämnden har emellertid ansett sig kunna utgå ifrån att behovet av tillskottsmedel för budgetåret 1954/55 ej kommer att överstiga 50 000 kronor.

Fiskeexportrådet, som beretts tillfälle att yttra sig angående kvalitetskontrollens finansiering under nästa budgetår, har tillstyrkt, att — i den mån

utgifterna för kontrollen ej kan bestridas av inkommande avgifter — clearingkassan för fisk skall tagas i anspråk för täckning av underskottet.

Nämnden, som förklarar sig dela fiskeexportrådets uppfattning, hemställer under åberopande av det anförda om bemyndigande att under nästa budgetår för kontrollens genomförande använda ett belopp av 50 000 kronor ur clearingkassan för fisk. I detta sammanhang upplyser nämnden att, därest för innevarande budgetår anvisade medel ur clearingkassan i sin helhet anlitas, behållningen i kassan per den 1 juli 1954 kommer att uppgå till cirka 130 000 kronor.

IV. Föredraganden.

Medan fiskerinäringen under åren 1949 och 1950 hade att kämpa med avsevärda svårigheter i form av sjunkande priser och minskad efterfrågan, redovisades för de två därpå följande åren stigande fångstvärden. För år 1953 beräknas fångstvärdet ha ytterligare ökat. Samtidigt har avsättningsförhållandena varit jämförelsevis tillfredsställande och endast obetydliga förändringar har skett i fråga om priserna på fiskets förnödenheter.

Även om utvecklingen under år 1953 sålunda får anses ha varit relativt gynnsam, synes dock såsom statens jordbruksnämnd framhållit övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk bibehålles under nästa budgetår. Den av mig i propositionen nr 197 till 1953 års riksdag omförmälda utredningen för omprövning av riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område har numera tillsatts. I avbidan på resultatet av utredningens arbete torde prisregleringen under nästa budgetår böra handhas i huvudsak på samma sätt som hittills, d. v. s. i enlighet med de uttalanden i ämnet, som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen 1951: 81.

Prisregleringen är för närvarande grundad på förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Giltighetstiden för denna utgår den 30 juni 1954. I avbidan på behandlingen av 1951 års fiskhandelsutrednings förslag, bör förordningen erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Av den redogörelse, jordbruksnämnden lämnat rörande *k o s t n a d e r n a* för upprätthållandet av prisregleringen, framgår att utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för år 1953 rätt avsevärt understigit summan av de under året influtna regleringsavgifterna. Behållningen av prisregleringsmedel uppgick sålunda den 1 januari 1954 till nära 6 miljoner kronor mot cirka 4 miljoner kronor vid ingången av år 1953. I likhet med jordbruksnämnden förutsätter jag, att medelsbehovet för att upprätthålla prisregleringen under nästa budgetår skall i huvudsak kunna täckas av inflytande prisregleringsavgifter. Den föreliggande behållningen å verksamheten torde såsom jordbruksnämnden anført kunna behöva användas vid uppkommande avsättningssvårigheter eller för att täcka förluster på kreditförsäljningar. Under särskilda förhållanden torde hinder icke böra möta att använda

densamma för lån till regleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de närmare villkoren för dylik utlåning.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten förordar jordbruksnämnden, att prisregleringsföreningarna skall få disponera sina statslån och de riksbankskrediter, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1954/55. Jordbruksnämnden tillstyrker vidare i anledning av därom framställt förslag, att den riksbankskredit, som tillerkänts föreningen Västskustfisk, skall ökas med 3 miljoner kronor till 5,5 miljoner kronor. Som skäl härför åberopas — förutom vad som anfördes föregående år till stöd för en liknande framställning — att föreningen kommer att behöva ytterligare rörelsekapital, därest prisreglering även under nästa budgetår genomföres på islandssill. Vidare biträder jordbruksnämnden en anhållan av föreningen om att få överflytta krediten till Aktiebolaget Sveriges kreditbank. För egen del anser jag mig böra tillstyrka, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår skall disponera över sina statslån samt åtnjuta viss kredit. Dock är jag icke beredd att tillstyrka någon ny höjning av föreningen Västskustfisks kredit. Mot sistnämnda förenings anhållan om överflyttande av krediten till Aktiebolaget Sveriges kreditbank har jag däremot intet att erinra.

Prisregleringsföreningarna har under de senaste budgetåren tills vidare varit befriade från skyldigheten att betala ränta å halva beloppet av beviljade statslån, medan för återstoden utgått ränta efter 3,5 procent. I avbidan på närmare utredning i ämnet synes jämväl för budgetåret 1954/55 samma bestämmelser böra gälla.

Den centralisering av exporten till särskilda organ, som för närvarande tillämpas i förhållande till länder med centraliserad import, synes fungera tillfredsställande. Såsom jordbruksnämnden framhållit torde en dylik anordning erfordras även under nästa budgetår. Jag förordar därför, att exporten jämväl under budgetåret 1954/55 skall regleras enligt i huvudsak de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår.

För budgetåret 1953/54 har medgivits, att till kostnaden för en befattning som fiskexportrepresentant får tagas i anspråk högst 100 000 kronor, därav 40 000 kronor ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt återstoden ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter.

I likhet med jordbruksnämnden anser jag, att behov av ifrågavarande befattning kommer att föreligga även i fortsättningen. Däremot kan jag icke biträda jordbruksnämndens förslag, att till bestridande av kostnaderna för densamma skall anvisas ett särskilt anslag å riksstaten. Kostnaderna torde sålunda i likhet med vad nu är fallet bestridas dels ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., dels ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Med hänsyn till att från skilda

håll framkommit önskemål om att befattningshavaren skall stationeras utomlands, torde i enlighet med jordbruksnämndens förslag för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av 90 000 kronor. Då medelstillgången är ringa i fiskclearingkassan bör enligt min mening endast 30 000 kronor av beloppet bestridas ur denna samt återstoden ur nyssnämnda reservationsanslag.

Frågan om stationeringsorten torde jag senare få anmäla för Kungl. Maj:t.

Kostnaderna under innevarande budgetår för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter bestrides jämlikt beslut av 1953 års riksdag liksom tidigare av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 75 000 kronor ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. I enlighet med jordbruksnämndens förslag torde tillskottsmedlen för budgetåret 1954/55 kunna nedsättas till högst 50 000 kronor att utgå ur clearingkassan.

Vad jordbruksnämnden anfört rörande åtgärder till skydd för fladen och islandssillfisket föranleder icke någon erinran från min sida.

Regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter sker för närvarande med stöd av, bland annat, förordningarna den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 372) samt angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 374). Båda förordningarna gäller endast till och med den 30 juni 1954. I avbidan på resultatet av förut nämnda omprövning av riktlinjerna för prisregleringen torde såsom jordbruksnämnden föreslagit förordningarna böra fortsätta att gälla för tiden till och med den 30 juni 1955. Även för nästa budgetår torde importregleringen böra anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som jordbruksnämnden tillämpat under innevarande budgetår.

I detta sammanhang har jordbruksnämnden erinrat om att i propositionen 1953:197 uttalats, bland annat, att — intill dess resultatet av nyssnämnda översyn föreligger — möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke bör utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Någon ändring härutinnan är jag icke beredd att förorda utan samma föreskrift torde böra gälla även för nästa regleringsår.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till dels *förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.*, dels *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur*, dels ock *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.* Förslagen torde böra föreläggas riksdagen till antagande.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

Kungl. Maj:ts proposition nr 121.

A. antaga förut omförmälda förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

B. medge, att för tiden till och med den 30 juni 1955 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i det föregående.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Arne Beckman.

Genomsnittliga fiskarepriser och minimipriser på fisk under tiden juli 1949—september 1953. Öre/kg.

Tid	Västkusten										Sydkusten						Genomsnittet av partinoteringar på strömning i Stockholm ⁶
	Genomsnittliga fiskarepriser ¹					Minimipriser ³					Genomsnittliga fiskarepriser		Minimipriser ³				
	All fisk ²	Sill	Torsk	Makrill	Annan fisk ³	Sill nr 1 ⁴	Sill nr 3 ⁴	Torsk nr 1	Torsk nr 2	Makrill (ej liten)	Sill	Torsk	Sill nr 1	Sill nr 3	Torsk nr 1	Torsk nr 2	
1949																	
3:e kv.	47,3	34,9	53,5	58,5	79,5	49 (40)	22	50	35	40	53,9	35,2	45	20	39	30	90,0
4:e kv.	46,1	30,5	78,2	58,8	85,6	40 (33)	22	50	35	40	55,7	38,2	45	20	39	30	90,1
1950																	
1:a kv.	40,6	27,3	57,4	20,8	81,2	33 (22)	22	50	35	40	49,1	31,9	45	20	39	30	84,6
2:a kv.	51,1	28,2	34,4	45,9	67,9	33 (22)	22	50	35	40	40,0	34,0	45	20	39	30	81,5
3:e kv.	50,0	36,9	58,6	63,0	76,5	47 (36)	22	50	35	40	46,1	34,6	45	20	39	30	92,0
4:e kv.	51,2	33,5	89,0	40,8	88,7	44 (31)	22	50	35	40	52,6	47,4	45	20	39	30	100,8
1951																	
1:a kv.	47,9	33,7	69,3	39,1	85,7	40 (30)	27	50	35	40	52,3	42,4	45	20	42	38	101,2
2:a kv.	60,6	37,1	68,1	48,6	77,4	40 (30)	27	55	45	40	45,7	39,0	45	20	42	38	107,7
3:e kv.	53,7	42,1	78,3	68,0	98,3	53 (42)	28	55	45	40	51,1	41,9	55	20	42	38	108,0
4:e kv.	53,4	37,9	103,3	57,5	99,9	53 (42)	28	55	45	40	51,8	53,2	55	20	42	38	113,6
1952																	
1:a kv.	44,7	34,5	72,6	41,0	90,2	47 (31)	36 (20)	55	45	40	54,2	48,1	65	55	49	46	111,0
2:a kv.	66,8	45,8	76,3	56,0	80,1	47 (31)	36 (13)	63	53	50	51,5	44,4	65	55	49	46	113,7
3:e kv.	60,3	47,0	74,6	66,5	95,7	56 (45)	36 (31)	63	53	50	49,6	48,4	65	55	49	46	122,8
4:e kv.	55,3	37,8	94,2	74,6	95,9	53 (39)	36 (27)	63	53	50	55,2	53,8	65	55	49	46	106,1
1953																	
1:a kv.	53,3	33,5	84,3	102,1	98,3	49 (36)	36 (20)	63	53	50	47,8	49,9	65	55	49	46	102,1
2:a kv.	75,4	41,1	77,1	59,2	93,1	49 (36)	36 (20)	63	53	50	48,6	46,5	⁶ 65	⁶ 55	49	46	100,0
3:e kv.	64,0	46,7	76,3	79,6	101,2	56 (42)	36 (28)	63	53	50	51,4	50,9	65	55	49	46	122,6

¹ Uppgifterna avser försäljningen vid fiskauktionerna i Göteborg, Gravarne, Smögen, Lysekil och Strömstad (exkl. Strömstad för dec. 1949).

² Skarpsill och skaldjur ej medtagna.

³ Minimipriserna på sill och makrill avser orensad vara; minimipriserna på torsk avser rensad vara med huvud.

⁴ Avser minimipriser vid försäljning på s. k. första auktion (för alla köpare). Inom parentes har angivits minimipriset vid försäljning på s. k. andra auktion (för exportörer och beredare).

⁵ Fr. o. m. 2 kv. 1953 gäller ett gemensamt minimipris av 58 öre för sill, som ilandföres i Blekinge.

⁶ Partinoteringen på strömning är det pris, som producentföreningen fastställt att gälla vid försäljning till återförsäljare i och för dennes rörelse, och är sätunda ej jämförbart med de i kolumnerna redovisade fiskarepriserna.

**Utrikeshandeln med fisk, fiskrom, ostron och kräftdjur samt fiskkonserver
omfattande stat. nr 27—63 och 315—317.**

År	U t f ö r s e l				I n f ö r s e l			Differens
	Kommersiell export		Direktland- ningar i utlandet ¹	Summa	Kommersiell import		Summa	Utförsel- överskott + Införsel- överskott —
	(fisk m. m.) stat. nr 27—63	(fiskkonser- ver) stat. nr 315—317			(fisk m. m.) stat. nr 27—63	(fiskkonser- ver) stat. nr 315—317		
Miljoner kilogram								
1935/39	25,6	0,8	14,8	41,2	50,2	1,4	51,6	— 10,4
1940/44	5,6	0,2	1,7	7,5	11,7	0,3	12,0	— 4,5
1945	6,8	—	6,7	13,5	16,8	0,2	17,0	— 3,5
1946	34,1	2,4	13,0	49,5	28,4	0,7	29,1	+ 20,4
1947	17,6	2,5	10,1	30,2	30,1	1,2	31,3	— 1,1
1948	47,8	1,4	12,9	62,1	28,5	0,7	29,2	+ 32,9
1949	46,2	2,2	18,1	66,5	23,5	0,8	24,3	+ 42,2
1950	35,5	2,7	24,5	62,7	26,8	1,5	28,3	+ 34,4
1951	51,1	1,7	19,0	71,8	31,1	1,2	32,3	+ 39,5
1952	55,3	1,7	28,8	85,8	34,8	1,6	36,4	+ 49,4
1953	48,0	1,0	² 30,6	79,6	36,2	2,0	38,2	+ 41,4
Miljoner kronor								
1935/39	8,0	1,1	3,1	12,2	23,1	2,4	25,5	— 13,3
1940/44	2,9	0,2	0,3	3,4	10,5	1,6	12,1	— 8,7
1945	4,1	0,2	7,0	11,3	19,6	1,3	20,9	— 9,6
1946	25,6	5,4	10,1	41,1	32,2	4,3	36,5	+ 4,6
1947	17,7	7,4	5,1	30,2	30,6	5,2	35,8	— 5,6
1948	33,6	4,9	5,9	44,4	29,7	2,5	32,2	+ 12,2
1949	28,0	5,7	6,8	40,5	24,7	2,9	27,6	+ 12,9
1950	23,5	7,6	8,8	39,9	29,9	6,5	36,4	+ 3,5
1951	33,8	5,6	8,7	48,1	37,4	5,8	43,2	+ 4,9
1952	38,9	5,5	11,0	55,4	47,1	6,8	53,9	+ 1,5
1953	34,3	3,6	² 10,7	48,6	50,1	8,6	58,7	— 10,1

¹ Skrapfisk är icke inkluderad.

² Siffrorna är preliminära.

T a b l å
Över inkomster (prisregleringsavgifter m. m.) och utgifter för prisregleringen på fisk under tiden
^{15/4} 1946—^{31/12} 1953, allt i kronor.

Tid	Västkusten		Sydkusten		Ostkusten (strömming)		Importfisk	Överfört från clearingkassan för fisk
	prisregleringsavgifter	utgifter	prisregleringsavgifter	utgifter	prisregleringsavgifter	utgifter	prisregleringsavgifter	
		Pristillägg		Pristillägg		Utbetalt för prisutjämn. ³		
^{15/4} 1— ^{31/12} 1946.....	1 117 780: 21	1 276 724: 82	124 086: 57	80 276: 72	113 425: 88	—	80 167: 09	1 000 000: —
^{1/1} — ^{31/12} 1947.....	1 699 532: 08	1 507 945: 02	196 826: 53	224 512: 86	191 648: 54	140 726: —	295 221: 73	
^{1/1} — ^{31/12} 1948.....	2 239 833: 72	1 949 812: 46	381 401: 55	8 323: 68	245 834: 98	132 597: —	240 298: 87	
^{1/1} — ^{31/12} 1949.....	2 000 733: 09	1 928 838: 41	306 089: 17	292 115: 77	254 064: 84	831 289: 46	247 384: 72	
^{1/1} — ^{31/12} 1950.....	1 546 655: 26	2 560 254: 65	225 914: 41	581 793: 96	236 396: 81	485 874: 74	324 952: 84	
^{1/1} — ^{31/12} 1951.....	2 026 991: 10	1 441 531: 28	314 686: 10	138 400: 72	310 511: 65	525 000: —	836 301: 45	
^{1/1} — ^{31/12} 1952.....	2 152 916: 51	1 713 595: 81	488 976: 85	145 048: 07	448 015: 42	800 000: —	1 326 222: 23	
^{1/1} — ^{31/12} 1953.....	2 309 384: 26	² 1 820 000: —	528 363: 87	214 768: 99	534 310: 05	800 000: —	1 352 397: 96	
		Omkostnader		Omkostnader		Omkostnader		
^{15/4} 1 1946— ^{31/12} 1953...		191 327: 23		61 011: 21		3 154: 80		
Summa	15 093 826: 23	14 390 029: 68	2 566 345: 05	1 746 251: 98	2 334 208: 17	3 718 612: —	4 702 946: 89	1 000 000: —
Behållning (+) resp. underskott (—).....	+ 703 796: 55		+ 820 093: 07		— 1 384 433: 83		4 702 946: 89	1 000 000: —
				+ 5 842 402: 68				
Ränteinkomst under 1952—1953.....				129 318: 83				
				+ 5 971 721: 51				

¹ Beträffande strömmingsregleringen ^{1/4}.

² Beloppet är preliminärt.

³ Bortsett från fonder å tillhoppa 543 168 kronor, vilka vid regleringssystemets införande ställts till ostkustens förfogande för prisutjämningsbidrag och sedermera helt åtgätt.

Anm. Beloppen i kolumnerna »prisregleringsavgifter» avser under respektive år *faktiskt influtna* inkomster, medan beloppen i kolumnerna »utgifter» avser de pristillägg, som *belöper på* respektive år.